ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർദശോഽധ്യായഃ ॥

ഉദ്ധവ ഉവാച
വദന്തി കൃഷ്ണ ശ്രേയാംസി ബഹൂനി ബ്രഹ്മവാദിനഃ।
തേഷാം വികൽപപ്രാധാന്യമുതാഹോ ഏകമുഖ്യതാ ॥ **1** ॥

ഭവതോദാഹൃതഃ സ്വാമിൻ ഭക്തിയോഗോഽനപേക്ഷിതഃ।
നിരസ്യ സർവതഃ സംഗം യേന ത്വയ്യാവിശേൻമനഃ ॥ **2** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
കാലേന നഷ്ടാ പ്രലയേ വാണീയം വേദസംജ്ഞിതാ।
മയാഽഽദൗ ബ്രഹ്മണേ പ്രോക്താ ധർമോ യസ്യാം മദാത്മകഃ ॥ **3** ॥

തേന പ്രോക്താ ച പുത്രായ മനവേ പൂർവജായ സാ।
തതോ ഭൃഗ്വാദയോഽഗൃഹ്ണൻ സപ്ത ബ്രഹ്മമഹർഷയഃ ॥ **4** ॥

തേഭ്യഃ പിതൃഭ്യസ്തത്പുത്രാ ദേവദാനവഗുഹ്യകാഃ।
മനുഷ്യാഃ സിദ്ധഗന്ധർവാഃ സവിദ്യാധരചാരണാഃ ॥ **5** ॥

കിന്നേവാഃ കിന്നരാ നാഗാ രക്ഷഃ കിമ്പുരുഷാദയഃ।
ബഹ്വ്യസ്തേഷാം പ്രകൃതയോ രജഃസത്ത്വതമോഭുവഃ ॥ **6** ॥

യാഭിർഭൂതാനി ഭിദ്യന്തേ ഭൂതാനാം മതയസ്തഥാ।
യഥാപ്രകൃതി സർവേഷാം ചിത്രാ വാചഃ സ്രവന്തി ഹി ॥ **7** ॥

ഏവം പ്രകൃതിവൈചിത്ര്യാദ് ഭിദ്യന്തേ മതയോ നൃണാം।
പാരമ്പര്യേണ കേഷാഞ്ചിത് പാഖണ്ഡമതയോഽപരേ ॥ **8** ॥

മൻമായാമോഹിതധിയഃ പുരുഷാഃ പുരുഷർഷഭ।
ശ്രേയോ വദന്ത്യനേകാന്തം യഥാകർമ യഥാരുചി ॥ **9** ॥

ധർമമേകേ യശശ്ചാന്യേ കാമം സത്യം ദമം ശമം।
അന്യേ വദന്തി സ്വാർഥം വാ ഐശ്വർയം ത്യാഗഭോജനം।
കേചിദ് യജ്ഞതപോദാനം വ്രതാനി നിയമാൻ യമാൻ ॥ **10** ॥

ആദ്യന്തവന്ത ഏവൈഷാം ലോകാഃ കർമവിനിർമിതാഃ।
ദുഃഖോദർകാസ്തമോനിഷ്ഠാഃ ക്ഷുദ്രാനന്ദാഃ ശുചാർപിതാഃ ॥ **11** ॥

മയ്യർപിതാത്മനഃ സഭ്യ നിരപേക്ഷസ്യ സർവതഃ।
മയാഽഽത്മനാ സുഖം യത്തത് കുതഃ സ്യാദ് വിഷയാത്മനാം ॥ **12** ॥

അകിഞ്ചനസ്യ ദാന്തസ്യ ശാന്തസ്യ സമചേതസഃ।
മയാ സന്തുഷ്ടമനസഃ സർവാഃ സുഖമയാ ദിശഃ ॥ **13** ॥

ന പാരമേഷ്ഠ്യം ന മഹേന്ദ്രധിഷ്ണ്യം
ന സാർവഭൗമം ന രസാധിപത്യം।
ന യോഗസിദ്ധീരപുനർഭവം വാ
മയ്യർപിതാത്മേച്ഛതി മദ്വിനാന്യത് ॥ **14** ॥

ന തഥാ മേ പ്രിയതമ ആത്മയോനിർന ശങ്കരഃ।
ന ച സങ്കർഷണോ ന ശ്രീർനൈവാത്മാ ച യഥാ ഭവാൻ ॥ **15** ॥

നിരപേക്ഷം മുനിം ശാന്തം നിർവൈരം സമദർശനം।
അനുവ്രജാമ്യഹം നിത്യം പൂയേയേത്യംഘ്രിരേണുഭിഃ ॥ **16** ॥

നിഷ്കിഞ്ചനാ മയ്യനുരക്തചേതസഃ
ശാന്താ മഹാന്തോഽഖിലജീവവത്സലാഃ।
കാമൈരനാലബ്ധധിയോ ജുഷന്തി യത്
തന്നൈരപേക്ഷ്യം ന വിദുഃ സുഖം മമ ॥ **17** ॥

ബാധ്യമാനോഽപി മദ്ഭക്തോ വിഷയൈരജിതേന്ദ്രിയഃ।
പ്രായഃ പ്രഗൽഭയാ ഭക്ത്യാ വിഷയൈർനാഭിഭൂയതേ ॥ **18** ॥

യഥാഗ്നിഃ സുസമൃദ്ധാർചിഃ കരോത്യേധാംസി ഭസ്മസാത്।
തഥാ മദ്വിഷയാ ഭക്തിരുദ്ധവൈനാംസി കൃത്സ്നശഃ ॥ **19** ॥

ന സാധയതി മാം യോഗോ ന സാംഖ്യം ധർമ ഉദ്ധവ।
ന സ്വാധ്യായസ്തപസ്ത്യാഗോ യഥാ ഭക്തിർമമോർജിതാ ॥ **20** ॥

ഭക്ത്യാഹമേകയാ ഗ്രാഹ്യഃ ശ്രദ്ധയാഽഽത്മാ പ്രിയഃ സതാം।
ഭക്തിഃ പുനാതി മന്നിഷ്ഠാ ശ്വപാകാനപി സംഭവാത് ॥ **21** ॥

ധർമഃ സത്യദയോപേതോ വിദ്യാ വാ തപസാന്വിതാ।
മദ്ഭക്ത്യാപേതമാത്മാനം ന സമ്യക് പ്രപുനാതി ഹി ॥ **22** ॥

കഥം വിനാ രോമഹർഷം ദ്രവതാ ചേതസാ വിനാ।
വിനാഽഽനന്ദാശ്രുകലയാ ശുദ്ധ്യേദ് ഭക്ത്യാ വിനാഽഽശയഃ ॥ **23** ॥

വാഗ് ഗദ്ഗദാ ദ്രവതേ യസ്യ ചിത്തം
രുദത്യഭീക്ഷ്ണം ഹസതി ക്വചിച്ച।
വിലജ്ജ ഉദ്ഗായതി നൃത്യതേ ച
മദ്ഭക്തിയുക്തോ ഭുവനം പുനാതി ॥ **24** ॥

യഥാഗ്നിനാ ഹേമ മലം ജഹാതി
ധ്മാതം പുനഃ സ്വം ഭജതേ ച രൂപം।

ആത്മാ ച കർമാനുശയം വിധൂയ
മദ്ഭക്തിയോഗേന ഭജത്യഥോ മാം ॥ **25** ॥

യഥാ യഥാഽഽത്മാ പരിമൃജ്യതേഽസൗ
മത്പുണ്യഗാഥാശ്രവണാഭിധാനൈഃ ।
തഥാ തഥാ പശ്യതി വസ്തു സൂക്ഷ്മം
ചക്ഷുർയഥൈവാഞ്ജനസമ്പ്രയുക്തം ॥ **26** ॥

വിഷയാൻ ധ്യായതശ്ചിത്തം വിഷയേഷു വിഷജ്ജതേ ।
മാമനുസ്മരതശ്ചിത്തം മയ്യേവ പ്രവിലീയതേ ॥ **27** ॥

തസ്മാദസദഭിധ്യാനം യഥാ സ്വപ്നമനോരഥം ।
ഹിത്വാ മയി സമാധത്സ്വ മനോ മദ്ഭാവഭാവിതം ॥ **28** ॥

സ്ത്രീണാം സ്ത്രീസംഗിനാം സംഗം
ത്യക്ത്വാ ദൂരത ആത്മവാൻ ।
ക്ഷേമേ വിവിക്ത ആസീന -
ശ്ചിന്തയേന്മാമതന്ദ്രിതഃ ॥ **29** ॥

ന തഥാസ്യ ഭവേത് ക്ലേശോ ബന്ധശ്ചാന്യപ്രസംഗതഃ ।
യോഷിത്സംഗാദ് യഥാ പുംസോ യഥാ തത്സംഗിസംഗതഃ ॥ **30** ॥

ഉദ്ധവ ഉവാച
യഥാ ത്വാമരവിന്ദാക്ഷ യാദൃശം വാ യദാത്മകം ।
ധ്യായേന്മുമുക്ഷുരേതന്മേ ധ്യാനം ത്വം വക്തുമർഹസി ॥ **31** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
സമ ആസന ആസീനഃ സമകായോ യഥാസുഖം ।
ഹസ്താവുത്സംഗ ആധായ സ്വനാസാഗ്രകൃതേക്ഷണഃ ॥ **32** ॥

പ്രാണസ്യ ശോധയേൻമാർഗം പൂരകുംഭകരേചകൈഃ।
വിപർയയേണാപി ശനൈരഭ്യസേന്നിർജിതേന്ദ്രിയഃ ॥ **33** ॥

ഹൃദ്യവിച്ഛിന്നമോങ്കാരം ഘണ്ടാനാദം ബിസോർണവത്।
പ്രാണേനോദീർയ തത്രാഥ പുനഃ സംവേശയേത് സ്വരം ॥ **34** ॥

ഏവം പ്രണവസംയുക്തം പ്രാണമേവ സമഭ്യസേത്।
ദശകൃത്വസ്ത്രിഷവണം മാസാദർവാഗ് ജിതാനിലഃ ॥ **35** ॥

ഹൃത്പുണ്ഡരീകമന്തഃസ്ഥമൂർധ്വനാലമധോമുഖം।
ധ്യാത്വോർധ്വമുഖമുന്നിദ്രമഷ്ടപത്രം സകർണികം ॥ **36** ॥

കർണികായാം ന്യസേത് സൂര്യ -
സോമാഗ്നീനുത്തരോത്തരം।
വഹ്നിമധ്യേ സ്മരേദ് രൂപം
മമൈതദ് ധ്യാനമംഗലം ॥ **37** ॥

സമം പ്രശാന്തം സുമുഖം ദീർഘചാരുചതുർഭുജം।
സുചാരുസുന്ദരഗ്രീവം സുകപോലം ശുചിസ്മിതം ॥ **38** ॥

സമാനകർണവിന്യസ്തസ്ഫുരന്മകരകുണ്ഡലം।
ഹേമാംബരം ഘനശ്യാമം ശ്രീവത്സശ്രീനികേതനം ॥ **39** ॥

ശംഖചക്രഗദാപദ്മവനമാലാവിഭൂഷിതം।
നൂപുരൈർവിലസത്പാദം കൗസ്തുഭപ്രഭയാ യുതം ॥ **40** ॥

ദ്യുമത്കിരീടകടകകടിസൂത്രാംഗദായുതം।
സർവാംഗസുന്ദരം ഹൃദ്യം പ്രസാദസുമുഖേക്ഷണം।
സുകുമാരമഭിധ്യായേത് സർവാംഗേഷു മനോ ദധത് ॥ **41** ॥

ഇന്ദ്രിയാണീന്ദ്രിയാർഥേഭ്യോ മനസാഽഽകൃഷ്യ തൻമനഃ।
ബുദ്ധ്യാ സാരഥിനാ ധീരഃ പ്രണയേൻമയി സർവതഃ ॥ **42** ॥

തത് സർവവ്യാപകം ചിത്തമാകൃഷ്യൈകത്ര ധാരയേത്।
നാൻയാനി ചിന്തയേദ് ഭൂയഃ സുസ്മിതം ഭാവയേൻമുഖം ॥ **43** ॥

തത്ര ലബ്ധപദം ചിത്തമാകൃഷ്യ വ്യോമ്നി ധാരയേത്।
തച്ച ത്യക്ത്വാ മദാരോഹോ ന കിഞ്ചിദപി ചിന്തയേത് ॥ **44** ॥

ഏവം സമാഹിതമതിർമാമേവാത്മാനമാത്മനി।
വിചഷ്ടേ മയി സർവാത്മൻ ജ്യോതിർജ്യോതിഷി സംയുതം ॥ **45** ॥

ധ്യാനേനേത്ഥം സുതീവ്രേണ യുഞ്ജതോ യോഗിനോ മനഃ।
സംയാസ്യത്യാശു നിർവാണം ദ്രവ്യജ്ഞാനക്രിയാഭ്രമഃ ॥ **46** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർദശോഽധ്യായഃ ॥